

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15659/2024
19.09.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александар Давидовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Рада Стојаковић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 158/24 од 20.03.2024. године, у седници одржаној 19.09.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 158/24 од 20.03.2024. године и пресуда Основног суда у Руми П2 306/22 од 18.10.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Руми П2 306/22 од 18.10.2023. године, ставом првим изреке, одлучено је да се лични контакти туженог са малолетном кћерком ВВ, одвијају сваке суботе и недеље у периоду од 17,00 до 19,00 часова, или од 16,00 до 18,00 часова у зависности од дневног ритма детета, и то у прва четири месеца, почев од правноснажности пресуде, уз обавезно присуство мајке, тако што ће отац преузимати малолетну ВВ на неутралној адреси и са њима проводити време у простору прилагођеном временским условима, а која неутрална адреса и простор ће бити одабрани у договору између родитеља, након чега ће отац враћати мајку и дете са адресе са које их је узео, а у случају изостанка договора, отац ће их преузимати у паркићу који се налази у непосредној близини кућа тужиље и туженог, те ће их сходно временским условима водити у играоницу или у шетњу по паркићу, како би квалитетно провели време и исте ће вратити у паркић са кога их је узео. Ставом другим изреке, одлучено је да се након протека временског периода од четири месеца, који почиње тећи од правноснажности пресуде, а који представља период прилагођавања, лични контакти између туженог и малолетне ВВ одвијају сваке суботе и недеље у периоду од 17,00 до 19,00 или у периоду од 16,00 до 18,00 часова, у зависности од дневног ритма детета, као и сваки други Ускрс, сваки други Божић и дан крсне славе оца 09. јануара – Свети Стефан, тако што ће отац преузимати дете са адресе на којој живи мајка и дете враћати мајци на исти начин. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка, а ставом четвртим, да се овом пресудом мења пресуда

Основног суда у Руми П2 246/22 од 10.10.2022. године у делу одлуке којом је уређен начин одржавања личних односа и контаката између малолетног детета и туженог.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 158/24 од 20.03.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је одбијена и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка је одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао добијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, ... 87/18), те је утврдио да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су бивши ванбрачни партнери, у чијој заједници је ...2021. године рођено њихово заједничко малолетно дете ВВ. Ванбрачна заједница окончана је након порођаја тужиље, пошто се тужилца није вратила у породичну кућу туженог где је са истим до тада живела, већ је из породицишата отишла у кућу својих родитеља у непосредној близини, где и даље станује са малолетном кћерком у односу на коју врши родитељско право према правноснажној пресуди Основног суда у Руми П2 246/22 од 10.10.2022. године. Овом правноснажном пресудом, с обзиром да је малолетна ВВ поверена мајци на самостално вршење родитељског права, предвиђено је да се лични односи малолетног детета са оцем одржавају сваког дана по два сата у периоду од 16,00 до 18,00 часова, на тај начин што би отац преузимао малолетно дете на адреси мајке, те потом на истом месту је враћао. Међутим, с обзиром да је од доношења ове пресуде тужени само једанпут успоставио контакт са малолетним дететом (уз образложење да није могао да виђа кћерку због обавеза на послу), та да је након тога дете било узнемирено, као и да су контакт остварили још неколико пута након покретања овог поступка, предлог тужиље био је да се контакти одвијају уз њено обавезно присуство, викендима у преподневним часовима, док тужени најпре није желео измену одлуке, иако контакт са дететом није могао да остварује с обзиром да је радио у времену када је одређено да се виђају, али након што је променио посао и радно време, сагласио се да то буде викендима, али у послеподневним часовима, изричито одбијајући могућност да то буде у тужилцином присуству, пошто му тужилца непрекидно шаље поруке узнемиравајуће садржине у којима му пребацује и задире у његов приватан живот.

Према мишљењу органа старатељства, модел одржавања личних односа малолетне ВВ са оцем могуће је уредити тако што би се у почетном периоду од неколико месеци, контакти одвијали сваког викенда у присуству мајке, а потом би се тај модел могао проширити и на још неке дане у недељи и без присуства мајке, али тек пошто дете са оцем успостави блиске односе поверења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су испуњени услови за измену претходне одлуке о одржавању личних односа малолетне ВВ са оцем, због чега је, с обзиром да је прихваћено мишљење Центра за социјални рад о томе да односи треба да се одржавају викендима и у присуству мајке до успостављања односа блискости и поверења између детета и оца, а узимајући у обзир и време које одговара туженом због посла, одређено да се лични односи одржавају сваког викенда уз обавезно присуство мајке у периоду од 17,00 до 19,00 односно 16,00 до 18,00 часова, у зависности од временских прилика и договора родитеља о месту одржавања односа, уз одређење да ће са њима проводити време у простору прилагођеном временским условима, а у одсуству договора тужени ће дете преузимати у паркићу који се налази у непосредној близини њихових кућа, те ће је сходно временским условима водити у играоницу или у шетњу по паркићу, како би квалитетно провели време, а након четири месеца почев од правноснажности пресуде, у истим терминима, али без присуства мајке, те сваки други Ускрс, Божић, као и за дан крсне славе оца.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиле указује да је одлука о измени начина одржавања личних односа донета уз погрешну примену материјалног права.

Правни положај родитеља који не врши родитељско право и са којим дете не живи, уређен је Породичним законом (члан 61. и 78. Породичног закона), као и Конвенцијом Уједињених Нација о правима детета, с обзиром да је за правилан развој детета и његово формирање у зрелу и стабилну личност неопходно присуство оба родитеља, на који начин и сам родитељ са којим дете не живи остварује један важан део садржине свог родитељског права. Као и када је реч о вршењу родитељског права уопште, споразум родитеља о начину вршења овог права и дужности увек је најбољи. Међутим, у недостатку родитељског споразума, о начину одржавања личних односа детета и родитеља са којим дете живи, одлучује суд. У поступку у спору за вршење родитељског права у којем се одлучује о одржавању личних односа малолетног детета са родитељем са којим не живи, независно од постављеног захтева, суд не уређује односе бивших брачних или ванбрачних партнера, односно родитеља, тако да се модел одржавања личних односа детета и родитеља са којим дете не живи не може одређивати формулацијом која би упућивала да се одлуком уређују и међусобни односи родитеља, односно из које би произлазило да су родитељи у обавези да проводе заједничко време.

Суд у овом спору одлуку доноси руководећи се увек најбољим интересом детета, што је прописано као дужност суда, али и других (колизијског старатеља, привременог заступника, и других органа који воде поступке ако се ти поступци односе и на права детета), све ово сагласно одредбама чланова 267. и 268. Породичног закона. Управо из тих разлога, пре доношења одлуке о вршењу родитељског права, сагласно одредби члана 270. ПЗ, суд има дужност да затражи налаз и стручно мишљење о питањима о којима треба да одлучи, и то од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. У том смислу, првостепени суд прибавио је мишљење органа старатељства, према којем је, с обзиром да дете није имало честе контакте са оцем од

рођења, могуће уредити виђање на тај начин што би се у почетом периоду од неколико месеци, контакти одвијали сваког викенда у присуству мајке, а након тог периода би се модел могао проширити на још неке дане у недељи, без присуства мајке, али тек пошто дете са оцем успостави блиске односе поверења. Образлажући своје мишљење, водитељ случаја у свом исказу је навео да је предложено да период током којег би се контакти одржавали у присуству мајке траје неколико месеци без прецизног одређења периода, због тога што сами родитељи треба да се изјасне о томе колико је тачно потребно да протекне времена.

Током поступка првостепени суд решењем од 20.02.2023. године одредио је привремену меру којом је до правноснажног окончања поступка установио привремени модел одржавања личних односа малолетне ВВ са оцем, и то сваке суботе и недеље у преподневним сатима уз обавезно присуство мајке. Међутим, према сагласним изјавама парничних странака контакт малолетног детета са оцем није се успоставио по овом моделу, с обзиром да тужени одбија контакт са тужиљом због порука које добија од ње путем телефона, које задиру у његову приватност. Према томе, не само да није било сагласности родитеља у смислу временског одређења периода прилагођавања, већ је отац током поступка био изричит у томе да са ћерком неће одржавати односе у присуству мајке, и по моделу установљеном привременом мером није се понашао, што је потврдила и тужиља.

У ситуацији када се однос између малолетног детета и оца није успоставио током трајања поступка по моделу одређеном привременом мером, који је подразумевао обавезно присуство мајке, без обзира на разлоге за то и оправданост истих, одлука којом се уређују лични односи на начин да предвиђа период прилагођавања детета на присуство оца и успостављање блиских односа у присуству мајке у трајању од четири месеца од правноснажности, иако је већ у време доношења одлуке јасно да тужени неће виђати дете у том периоду од четири месеца, те да неће на овај начин доћи до зближавања туженог са ћерком, никако не може представљати модел који је у најбољем интересу малолетне ВВ.

Због тога је Врховни суд укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду како би утврдио модел одржавања личних односа малолетног детета са оцем који је у најбољем интересу малолетног детета. При том ће имати у виду да се тужени, иако је без сваке сумње најбољи интерес малолетног детета да међусобни односи родитеља буду такви да они око свих битних питања везаних за малолетно дете међусобно сарађују и комуницирају (што је могуће само под условом да раздвоје партерски конфликт од родитељске улоге), одлуком о одржавању личних односа са малолетним дететом никако не може принудити да одржава контакте и са тужиљом ако то не жели, те да је у тој ситуацији нужно пронаћи модел који ће имати исти ефекат, а то је да се тужени зближи са ћерком и задобије њено поверење јер је то у њеном најбољем интересу, а који модел не би подразумевао обавезно присуство мајке детета. Због тога ће размотрити могућност, користећи помоћ и стручно мишљења органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање, а руководећи се истражним начелом сагласно одредби члана 205. Породичног закона, да до успостављања блиских односа детета са оцем, као и односа поверења, однос малолетног детета са оцем уреди тако да се контакти одвијају у конктролисаним условима (у Центру за социјални рад) или у присуству особе коју

родитељи заједнички и споразумно одреде као особу од поверења која је и са дететом такав однос успоставила, али и на други начин за који се евентуално закључи да је у најбољем интересу малолетног детета.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић